

Opinieonderzoek Israël-Palestina

Rapport Ipsos I&O – september 2025

www.ipsos-publiek.nl

Colofon

Uitgave

Ipsos I&O

Zuiderval 70

7543 EZ Enschede

Piet Heinkade 55

1019 GM Amsterdam

Amstelveenseweg 760

1081 JK Amsterdam

Ericssonstraat 2

5121 ML Rijen

Rapportnummer

2025/158

Datum

September 2025

Auteurs

Maartje van de Koppel

Peter Kane

Copyright

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Inhoudsopgave

Samenvatting. Groeiende groep wil kritischer houding richting Israël	4
1 Betrokkenheid en zorgen	7
1.1 Aandacht voor conflict	7
1.2 Zorgen	7
2 Rol Nederlandse regering	8
2.1 Steun voor Nederlandse beleid	8
2.2 Wat moet regering anders doen?	9
2.3 Waarom wel steun voor regeringsbeleid?	10
2.4 Houding richting Israël	11
3 Houdingen t.a.v. het conflict	12
3.1 Verantwoordelijkheid voor het conflict	12
3.2 Stellingen	13
Onderzoeksverantwoording	15

Samenvatting. Groeiende groep wil kritischer houding richting Israël

Sinds oktober 2023 vragen we Nederlanders hoe zij aankijken tegen de oorlog in Gaza. Dit is de vijfde meting, uitgevoerd tussen 29 augustus en 1 september 2025, onder een representatieve steekproef van 1.155 Nederlanders van 18 jaar en ouder.

Betrokkenheid bij en zorgen over conflict nemen weer toe

Zes op de tien (60%) Nederlanders volgen het conflict tussen Israël en de Palestijnen naar eigen zeggen op de voet of op hoofdlijnen. Dit aandeel nam toe sinds april van dit jaar (toen: 50%) en is vergelijkbaar met november 2023.

Twee derde (68%) maakt zich enige of veel zorgen over het conflict. Sinds oktober 2023 namen de zorgen gestaag af. Nu zien we echter weer een toename (in april ging het nog om 62%). Het aandeel dat zich zorgen maakt is nu vergelijkbaar met september 2024.

De verantwoordelijkheid voor het voortduren van het conflict wordt momenteel vooral bij premier Netanyahu (71% acht hem volledig of grotendeels verantwoordelijk), Hamas (65%) en Israël (63%) gelegd. Andere partijen (de VS, Iran, Palestijnse Autoriteit) worden beduidend minder vaak verantwoordelijkheid toegedicht.

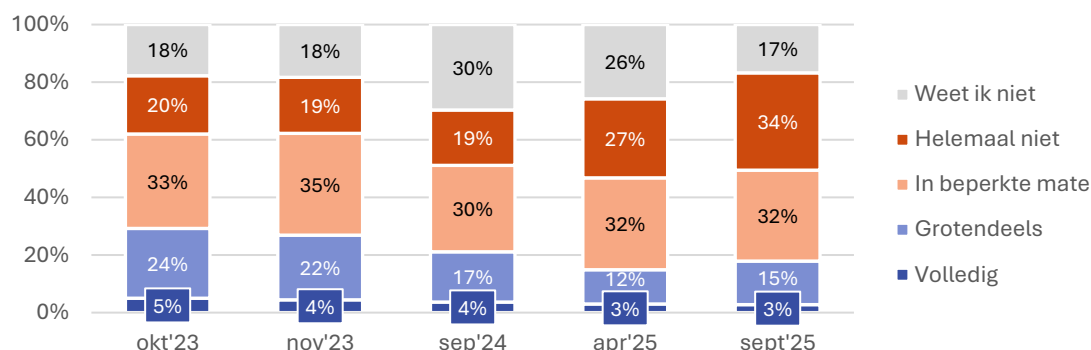
Nederlanders meer uitgesproken over regeringsbeleid; twee derde kritisch

Het aandeel Nederlanders dat 'helemaal niet' of 'in beperkte mate' achter het Nederlandse beleid over het conflict staat, neemt toe. Momenteel staat 65 procent van de Nederlanders hier niet of beperkt achter. Niet eerder was dat aandeel zo hoog. Afgelopen april ging het nog om 59 procent.

Sinds april nam het aandeel dat wél achter het regeringsbeleid staat ook iets toe: van 15 naar 18 procent. Dat zowel het aandeel voor- als tegenstanders wat toenam komt doordat men nu vaker een mening heeft. Het aandeel 'weet ik niet' nam af van 26 procent in april naar 17 procent nu.

Geen van de kiezersgroepen staat nog achter het regeringsbeleid. In november 2023 stond nog een meerderheid van de VVD- en CDA-kiezers (57 en 56%) achter de benadering van het kabinet. Nu is dat respectievelijk 35 en 26 procent.

Figuur 1: In welke mate staat u achter de manier waarop de Nederlandse regering omgaat met het conflict tussen Israël en de Palestijnen? Basis: allen (n = 1.155).

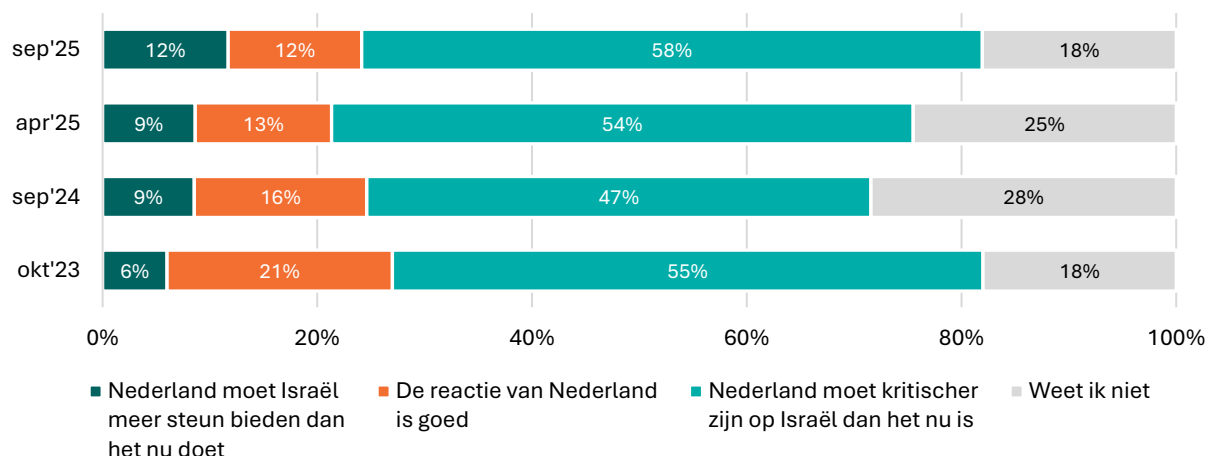
Bron: Ipsos I&O, september 2025

Zes op tien: 'wees kritischer op Israël'

Figuur 2 toont dat 12 procent de reactie van de regering op het conflict goed vindt. Sinds 2023 nam dit aandeel duidelijk af (oktober 2023: nog 21% achter reactie). De meerderheid (58%) wil een kritischer opstelling naar Israël. Sinds april nam dit aandeel wat toe (toen: 54%). Ook het aandeel dat vindt dat Nederland meer steun aan Israël moet bieden is de afgelopen twee jaar wat toegenomen (6% naar 12%).

Figuur 2: Als u denkt aan de reactie van de Nederlandse regering naar aanleiding van het conflict in Israël en de Palestijnse gebieden, vindt u deze reactie dan goed, vindt u dat Nederland meer steun moet bieden aan Israël of moet Nederland juist kritischer zijn op Israël?

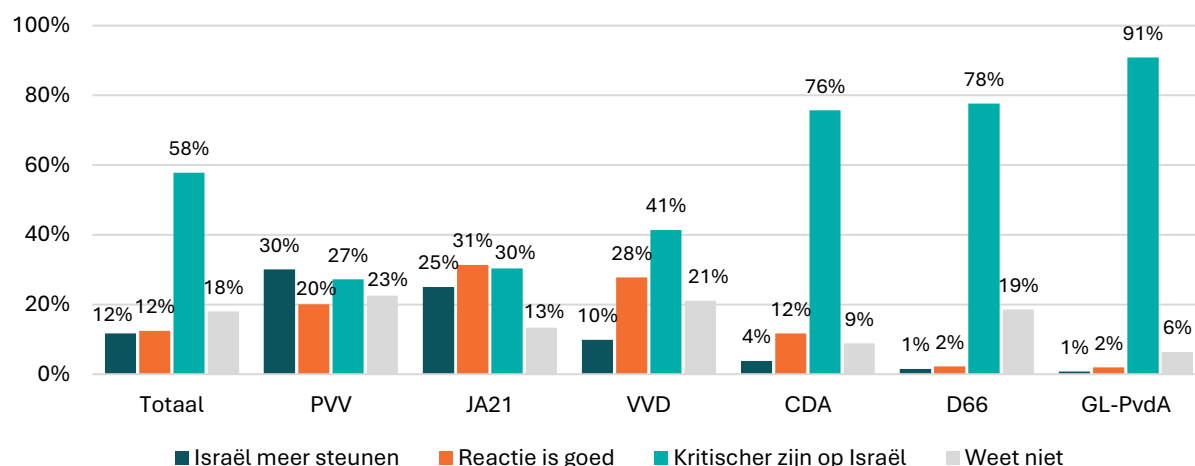
Basis: allen (n = 1.155).

Van de kiezers van GL-PvdA (91%), D66 (78%) en CDA (76%) pleit een duidelijke meerderheid voor een kritischer opstelling tegenover Israël. VVD-kiezers zeggen vaker dat de regering kritischer moet zijn (41%). Kiezers van PVV en JA21 zijn verdeeld over de kwestie: in ongeveer gelijke delen willen zijn meer steun voor Israël, meer kritiek, of vinden zij de huidige reactie juist goed.

Figuur 3: Houding t.a.v. reactie van Nederlandse regering op het conflict

Naar huidige politieke voorkeur. Basis: allen (n = 1.155). Getoond: partijen met voldoende waarnemingen.

Critici roepen op tot duidelijker standpunt en sancties tegen Israël

Dat veel Nederlanders een kritischer houding richting Israël willen, blijkt ook uit de open toelichtingsvraag die we stelden aan degenen die niet of beperkt achter het regeringsbeleid staan (65% van allen; zie figuur 1). Op de open vraag wat de regering volgens hen anders zou moeten doen, zeggen veruit de meeste dat zij een

harder optreden tegen de Israëlische regering willen. Het kabinet moet zich volgens hen duidelijker uitspreken. Dat betekent voor hen bijvoorbeeld erkennen dat er genocide gaande is en maatregelen nemen (bijvoorbeeld een boycot, Palestijnse staat erkennen). Een klein groepje respondenten zegt hier juist meer steun voor Israël of minder bemoeienis met het conflict te willen.

Degenen die wel achter het regeringsbeleid staan (18%), spreken veelal steun uit voor Israël en vinden dat de regering Israël moet blijven steunen in de oorlog tegen Hamas. Anderen willen wel actie tegen de Israëlische regering, maar vinden het realistischer en/of wenselijker om dat in Europees of ander internationaal verband te doen (niet als Nederland alleen). Tot slot is ook hier een kleine groep die wil dat Nederland zich helemaal van het conflict afzijdig houdt.

Bijna helft wil stop op wapenimport en boycot op producten uit bezette gebieden

Tot slot legden we een aantal stellingen over het conflict voor. Zes op de tien Nederlanders (59%) vinden de militaire reactie van Israël op de aanvallen van Hamas buitenproportioneel. Sinds september 2024 (toen 46% het eens was met deze stelling) is deze mening sterk gegroeid.

Ongeveer de helft (49%) wil dat Nederland geen wapens meer uit Israël koopt (21% oneens, rest neutraal of weet niet). Een boycot op producten uit de door Israël illegaal bezette gebieden krijgt steun van 46 procent (20% oneens). Achter het onmiddellijk erkennen van de Palestijnse staat, zoals links-progressieve partijen willen, schaaft 38 procent zich. Een kwart (23%) wil dat niet, de rest staat er neutraal tegenvoer (18%) of weet het niet (20%).

Op vrijdag 22 augustus stapte minister van Buitenlandse Zaken Veldkamp uit het kabinet – en met hem ook de andere NSC-ministers en staatssecretarissen – omdat het kabinet het niet eens kon worden over nieuwe maatregelen tegen Israël.¹ Drie op tien (29%) vinden dat een terechte stap, een groter aandeel niet (36%).

Voor vrijwel alle stellingen geldt dat circa één op vijf er geen mening over heeft.

Onderzoeksverantwoording

Dit onderzoek vond plaats van vrijdag 29 augustus tot maandagochtend 1 september 2025. In totaal werkten 1.155 Nederlanders van 18 jaar of ouder mee aan dit onderzoek. De steekproef is grotendeels getrokken in het I&O Research Panel. Een deel deed mee via PanelClix. Dit zijn voornamelijk jongeren, lager opgeleiden en respondenten met een niet-westerse achtergrond.

De onderzoeksresultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, regio, opleidingsniveau en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in november 2023. De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard (CBS). Hiermee is de steekproef representatief voor de kiesgerechtigde Nederlandse inwoners (18+), voor wat betreft deze achtergrondkenmerken. Bij onderzoek is er sprake van een betrouwbaarheidsinterval en onnauwkeurigheidsmarges. In dit onderzoek gaan we uit van een betrouwbaarheid van 95 procent. Bij een steekproef van n=2.000 en een uitkomst van 50 procent is er sprake van een foutmarge van plus of min 2,2 procent.

---

¹ <https://nos.nl/artikel/2579552-na-veldkamp-stappen-ook-alle-andere-nsc-bewindslieden-uit-kabinet>

1 Betrokkenheid en zorgen

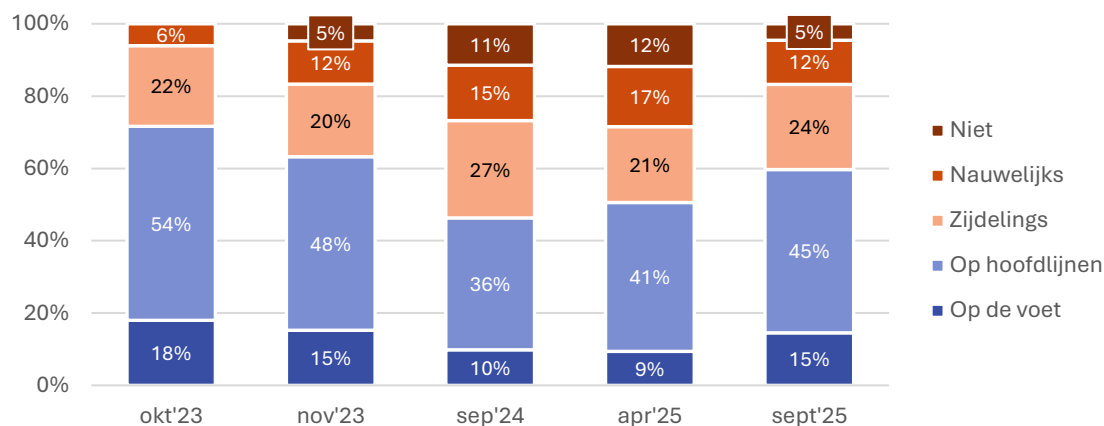
1.1 Aandacht voor conflict

Weer meer aandacht voor conflict

Zes op de tien (60%) Nederlanders zeggen het conflict tussen Israël en de Palestijnen op de voet of op hoofdlijnen te volgen. Dit aandeel nam toe sinds april van dit jaar (toen: 50%) en is vergelijkbaar met november 2023.

Figuur 1.1: In welke mate volgt u het conflict tussen Israël en de Palestijnen?

Basis: allen (n = 1.155).

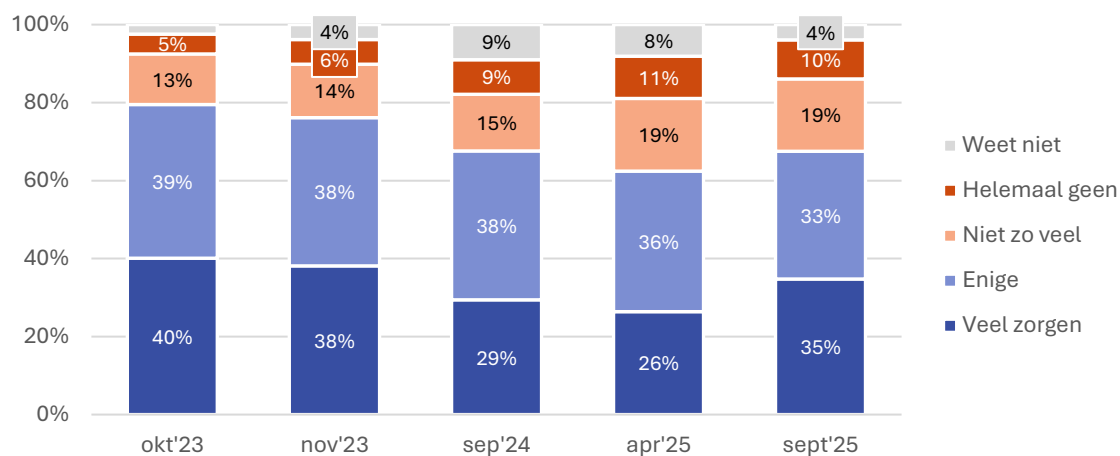
1.2 Zorgen

Zorgen namen afgelopen vier maanden toe

De afgelopen twee jaar namen de zorgen over het conflict gestaag af. Maar, sinds april 2025 namen deze toe. Momenteel zegt 68 procent zich enige of veel zorgen te maken om het conflict (april: 62%). Het aandeel dat zich zorgen maakt is nu weer vergelijkbaar met september 2024.

Figuur 1.2: In hoeverre maakt u zich zorgen over het conflict tussen Israël en de Palestijnen?

Basis: allen (n = 1.155).

2 Rol Nederlandse regering

2.1 Steun voor Nederlandse beleid

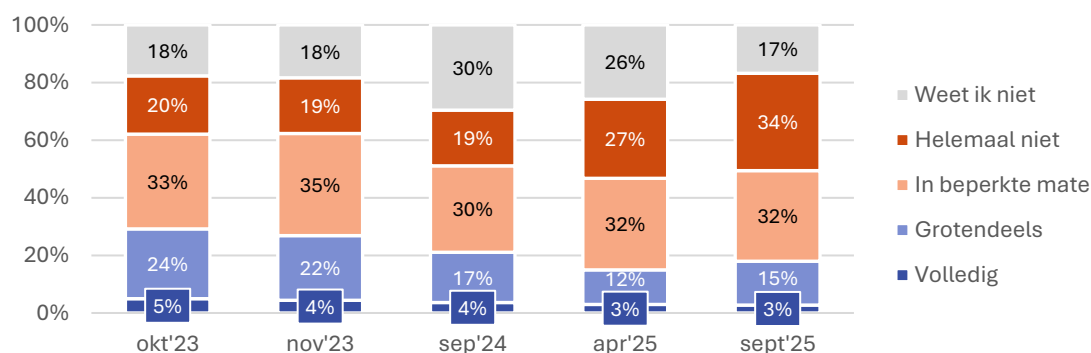
Nederlanders meer uitgesproken over regeringsbeleid; twee derde kritisch

Het aandeel Nederlanders dat ‘helemaal niet’ of ‘in beperkte mate’ achter het Nederlandse beleid over het conflict staat, neemt toe. Momenteel staat 65 procent van de Nederlanders hier niet of beperkt achter. Niet eerder was dat aandeel zo hoog. Afgelopen april ging het nog om 59 procent.

Sinds april nam het aandeel dat wél achter het regeringsbeleid staat ook iets toe: van 15 naar 18 procent. Dat zowel het aandeel voor- als tegenstanders wat toenam komt doordat men nu vaker een mening heeft. Het aandeel ‘weet ik niet’ nam af van 26 procent in april naar 17 procent nu.

Figuur 2.1: In welke mate staat u achter de manier waarop de Nederlandse regering omgaat met het conflict tussen Israël en de Palestijnen?

Basis: allen (n = 1.155).

Van links tot rechts weinig steun voor regeringsbeleid

In vorige metingen van dit onderzoek zagen we onder kiezers van alle partijen een flinke daling in steun voor het regeringsbeleid. Zo stond in 2023 nog de meerderheid van de VVD- en CDA-kiezers achter de benadering van het kabinet. Nu is dat respectievelijk 35 en 26 procent.

Sinds april staan met name kiezers van GL-PvdA en D66 nu (nog) vaker ‘beperkt’ of ‘helemaal niet’ achter het regeringsbeleid. Bij kiezers van andere partijen zien we sinds het voorjaar geen duidelijke verschuivingen.

Tabel 2.1: Aandeel volledig/grotendeels achter beleid en aandeel beperkt/helemaal niet achter beleid

Naar huidige politieke voorkeur. Basis: allen (n = 1.155). Getoond: partijen met voldoende waarnemingen. Niet getoond: % weet niet.

	% Volledig of grotendeels achter regeringsbeleid					% Beperkt of helemaal niet achter regeringsbeleid				
	Okt'23	Nov'23	Sep'24	Apr'25	Sep'25	Okt'23	Nov'23	Sep'24	Apr'25	Sep'25
Totaal	29%	27%	21%	15%	18%	53%	55%	49%	59%	65%
VVD	57%	57%	44%	32%	35%	33%	34%	44%	46%	40%
PVV	31%	30%	30%	23%	26%	52%	50%	45%	49%	50%
CDA	50%	56%	27%	20%	26%	27%	43%	51%	64%	65%
D66	34%	34%	14%	1%	5%	57%	60%	56%	75%	84%
GL-PvdA	19%	19%	13%	5%	3%	71%	69%	67%	81%	88%

2.2 Wat moet regering anders doen?

De grootste groep, 65 procent, staat niet of in beperkte mate achter het regeringsbeleid inzake het conflict. Aan hen vroegen we: 'Wat vindt u dat de Nederlandse regering anders zou moeten doen inzake het conflict tussen Israël en de Palestijnen?'

Veruit de meeste respondenten die deze open vraag beantwoorden willen dat het kabinet harder optreedt tegen de Israëlische regering. Veelgehoord is dat het kabinet zich veel duidelijker moet uitspreken: *“Duidelijk en concreet uitspreken tegen misdaden tegen de menselijkheid en niet alleen maar mooie woordjes zeggen maar ook doen.”*

Daarnaast wordt regelmatig gezegd dat het kabinet moet erkennen dat er een genocide gaande is en zich maximaal moet inzetten om dit te stoppen. Zo schrijft een respondent: *“De Nederlandse regering durft niet te veroordelen wat er voor gruwelen Israël uitoefent op kinderen en burgers. En hoewel het logisch is voor Israël om te handelen hoe ze handelen om Hamas uit te roeien. Dit betekent niet dat we pal achter een genocide plegend land. (...)”* Een ander schrijft: *“Genocide erkennen en alles stoppen met Israël tot er een oplossing komt.”*

Een flink deel noemt het invoeren van sancties – zij zeggen in het algemeen dat dit nodig is, of noemen specifieke maatregelen. Hierbij worden vooral economische maatregelen (handelstop, boycot) genoemd. Ook wil een deel de Palestijnse staat erkennen.

Het volgende antwoord vat bovenstaande sentimenten bij elkaar samen: *“Het is niet toelaatbaar wat Israël doet met de 'gewone' Palestijnse bevolking. Dit leidt nu en in de toekomst niet tot oplossingen en is onmenselijk! Nederland zou dit luid en duidelijk moeten laten weten. Sancties die moeilijk zijn, omdat Israël van waarde is voor Nederland inzake defensie en veiligheid speelt een te grote rol, in vergelijking tot de genocide die nu gepleegd wordt. Dit kan echt niet! Nederland moet daar waar het kan sancties opleggen, de Palestijnse staat erkennen en hulp bieden aan Palestijnen.”*

Een kleine groep roept juist op tot meer of onvoorwaardelijke steun voor Israël. Enkelen vinden Nederland zich niet in het conflict moet mengen: *“Zich niet bemoeien met dit conflict, is al decennia aan de gang en blijft woekeren”*.

2.3 Waarom wel steun voor regeringsbeleid?

Achttien procent van de Nederlanders staat volledig of grotendeels achter de manier waarop de Nederlandse regering omgaat met het conflict. Als we hen in een open vraag vragen waarom zij hierachter staan, zegt een belangrijk deel dat ze het beleid steunen omdat het opkomt voor Israël. Deze respondenten vinden dat Hamas de oorzaak van het conflict is en dat het terecht is dat Israël de oorlog voert. Ter illustratie: *“Ze begrijpen dat Hamas moet worden uitgeschakeld om vrede te kunnen krijgen en Hamas de kwade genius is achter alle ellende. Israël moet wel door, als ze stoppen heeft Hamas gewonnen.”* En: *“Israël steunen, geen sancties dus. Hamas terroristen en hun aanhang geen toezeggingen doen.”*

Andere voorstanders van het regeringsbeleid willen wel meer actie tegen de Israëlische regering, maar zien dit niet als de verantwoordelijkheid van Nederland. Actie van de EU of andere (grotere) landen vinden zij realistischer en/of wenselijker. Zo schrijft een respondent: *“Israël moet teruggefloten worden, maar wel door USA of EU. Niet door het kikkerlandje NL.”* Een ander schrijft: *“Als klein landje moet het in EU-verband. Anders bereik je zeker niets. Geen pretenties alsof je het even oplost.”*

Er is ook een groep die het, om verschillende redenen, helemaal niet de verantwoordelijkheid van Nederland vindt om zich bezig te houden met het conflict. Bijvoorbeeld: *“Ik vind eigenlijk dat het hypocriet is om je veel met dit conflict te bemoeien en minder met grotere conflicten met meer slachtoffers.”* En: *“Niet ons probleem, wordt er moe van. Laat ze het lekker uitvechten daar. Is al zoveel jaar aan de gang en zoveel hulp geprobeerd. Trek de handen er maar vanaf.”*

Tot slot zeggen sommigen in het algemeen dat de regering ‘doet wat ze kan’.

2.4 Houding richting Israël

Zes op tien willen kritischer opstelling naar Israël

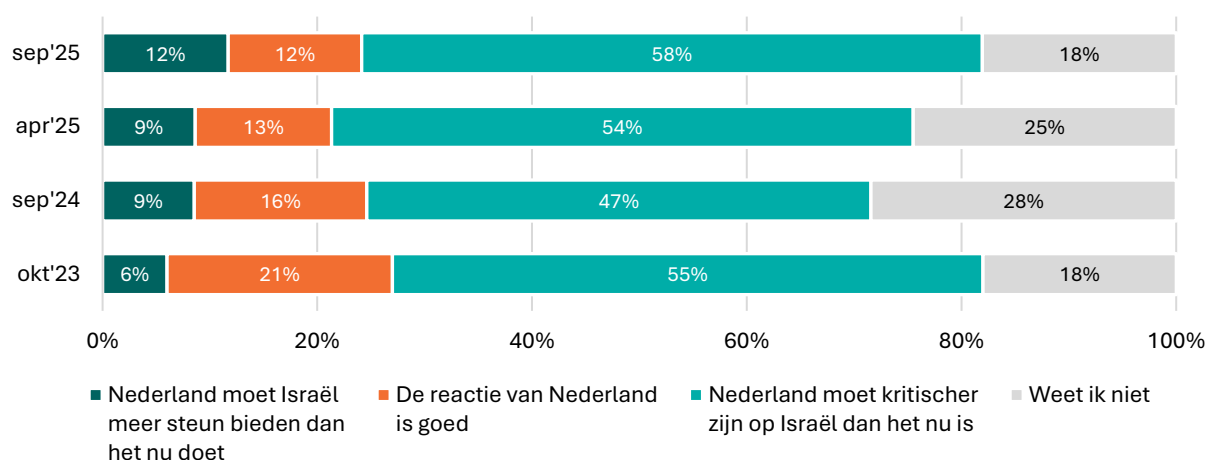
Twaalf procent vindt de reactie van de regering op het conflict goed. Sinds 2023 nam dit aandeel duidelijk af: in oktober 2023 stond nog 21 procent achter de reactie van de regering.

De meerderheid (58%) wil echter een kritischer opstelling naar Israël. Sinds april nam dit aandeel licht toe (toen: 54%).

Ook het aandeel dat vindt dat Nederland meer steun aan Israël moet bieden is de afgelopen tijd wat toegenomen, van 6 procent in oktober 2023 naar 12 procent nu.

Figuur 2.2: Als u denkt aan de reactie van de Nederlandse regering naar aanleiding van het conflict in Israël en de Palestijnse gebieden, vindt u deze reactie dan goed, vindt u dat Nederland meer steun moet bieden aan Israël of moet Nederland juist kritischer zijn op Israël?

Basis: allen (n = 1.155).

Rechts-conservatieve kiezers verdeeld; CDA'ers willen kritischer opstelling

Van de kiezers van GL-PvdA (91%), D66 (78%) en CDA (76%) pleit een duidelijke meerderheid voor een kritischer opstelling tegenover Israël. VVD-kiezers zeggen vaker dat de regering kritischer moet zijn (41%).

Kiezers van PVV en JA21 zijn verdeeld over de kwestie: in ongeveer gelijke delen willen zijn meer steun voor Israël, meer kritiek, of vinden zij de huidige reactie juist goed.

Tabel 2.2: Als u denkt aan de reactie van de Nederlandse regering naar aanleiding van het conflict in Israël en de Palestijnse gebieden, vindt u deze reactie dan goed, vindt u dat Nederland meer steun moet bieden aan Israël of moet Nederland juist kritischer zijn op Israël?

Naar huidige politieke voorkeur. Basis: allen (n = 1.155). Getoond: partijen met voldoende waarnemingen.

	Totaal	PVV	JA21	VVD	CDA	D66	GL-PvdA
Nederland moet Israël meer steun bieden dan het nu doet	12%	30%	25%	10%	4%	1%	1%
De reactie van Nederland is goed	12%	20%	31%	28%	12%	2%	2%
Nederland moet kritischer zijn op Israël dan het nu is	58%	27%	30%	41%	76%	78%	91%
Weet ik niet	18%	23%	13%	21%	9%	19%	6%

3 Houdingen t.a.v. het conflict

3.1 Verantwoordelijkheid voor het conflict

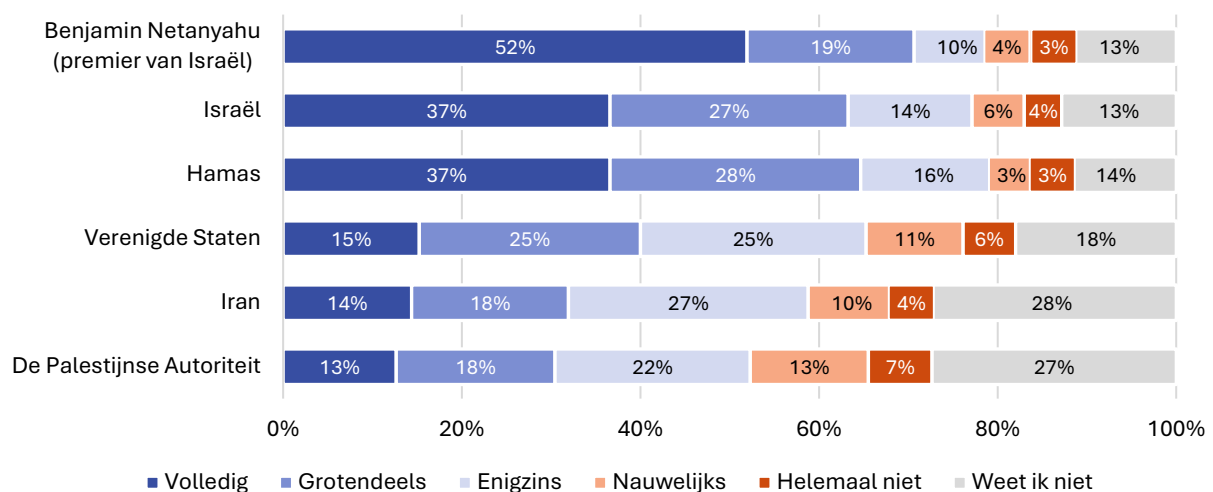
Verantwoordelijkheid primair bij Netanyahu, Hamas en Israël

De verantwoordelijkheid voor het voortduren van het conflict wordt momenteel vooral bij premier Netanyahu, Israël en Hamas gelegd. Netanyahu krijgt het vaakst ‘volledige’ verantwoordelijkheid (52%).

Andere partijen (de Verenigde Staten, Iran, de Palestijnse Autoriteit) worden beduidend minder vaak aangevinkt. De aandelen ‘weet niet’ zijn hier ook groter.

Figuur 3.1: In hoeverre houdt u de volgende spelers verantwoordelijk voor het voortduren van het conflict?

Basis: allen (n = 1.155).

In eerdere edities van het onderzoek vroegen we naar de mogelijke verantwoordelijkheid van Hamas, Israël, premier Netanyahu en de Palestijnse Autoriteit bij het ‘oplaaien’ van het conflict. Ook daar zagen we dat de verantwoordelijkheid vooral bij Hamas, Israël en premier Netanyahu werd neergelegd. Wel zeggen wat grotere groepen hen nu verantwoordelijk te houden voor het ‘voortduren’ van het conflict dan in april het geval was voor het ‘oplaaien’ van het conflict. Voor de Palestijnse Autoriteit zien we geen verschil.

Tabel 3.1: In hoeverre houdt u de volgende spelers verantwoordelijk voor het opklaaien/voortduren van het conflict? Getoond in tabel: alleen % ‘volledig’ + ‘grotendeels’ verantwoordelijk. Basis: allen (n = 1.155).

	Verantwoordelijkheid voor ‘opklaaien’ conflict			Verantwoordelijkheid voor ‘voortduren’ conflict	
	okt'23	nov'23	sept'24	apr'25	sept'25
Premier Netanyahu	51%	60%	57%	59%	71%
Hamas	74%	72%	64%	59%	65%
Israël	45%	55%	50%	54%	63%
Palestijnse Autoriteit	29%	32%	37%	27%	30%

3.2 Stellingen

Bijna helft wil stop op wapenimport en boycot op producten uit bezette gebieden

Ongeveer zes op de tien Nederlanders (59%) vinden de militaire reactie van Israël op de aanvallen van Hamas buitenproportioneel. Andersom vindt 22 procent deze reactie wél proportioneel. Een kwart (26%) vindt het 'terecht dat Israël doorgaat met oorlog voeren in Gaza', zolang Hamas gijzelaars vasthoudt. Een groter deel (39%) vindt dat niet (20% neutraal, 15% weet niet).

Ongeveer de helft (49%) wil dat Nederland geen wapens meer uit Israël koopt (21% oneens). Een boycot op producten uit de door Israël illegaal bezette gebieden krijgt steun van 46 procent (20% oneens). Achter het onmiddellijk erkennen van de Palestijnse staat, zoals links-progressieve partijen willen, schaaft 38 procent zich. Een kwart (23%) wil dat niet, de rest staat er neutraal tegenvoer (18%) of weet het niet (20%).

Op vrijdag 22 augustus stapte minister van Buitenlandse Zaken Veldkamp uit het kabinet – en met hem ook de andere NSC-ministers en staatssecretarissen – omdat het kabinet het niet eens kon worden over nieuwe maatregelen tegen Israël.² Drie op tien (29%) vinden dat een terechte stap, een groter aandeel niet (36%).

Figuur 3.2: Ook zouden we u enkele stellingen willen voorleggen over de gebeurtenissen in Israël en Gaza. In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stellingen?

Basis: allen (n = 1.155). *Twee stellingen zijn in split-run voorgelegd: willekeurig de helft van de steekproef kreeg 'proportioneel' te zien, de andere helft 'buitenproportioneel'.

² <https://nos.nl/artikel/2579552-na-veldkamp-stappen-ook-alle-andere-nsc-bewindsliden-uit-kabinet>

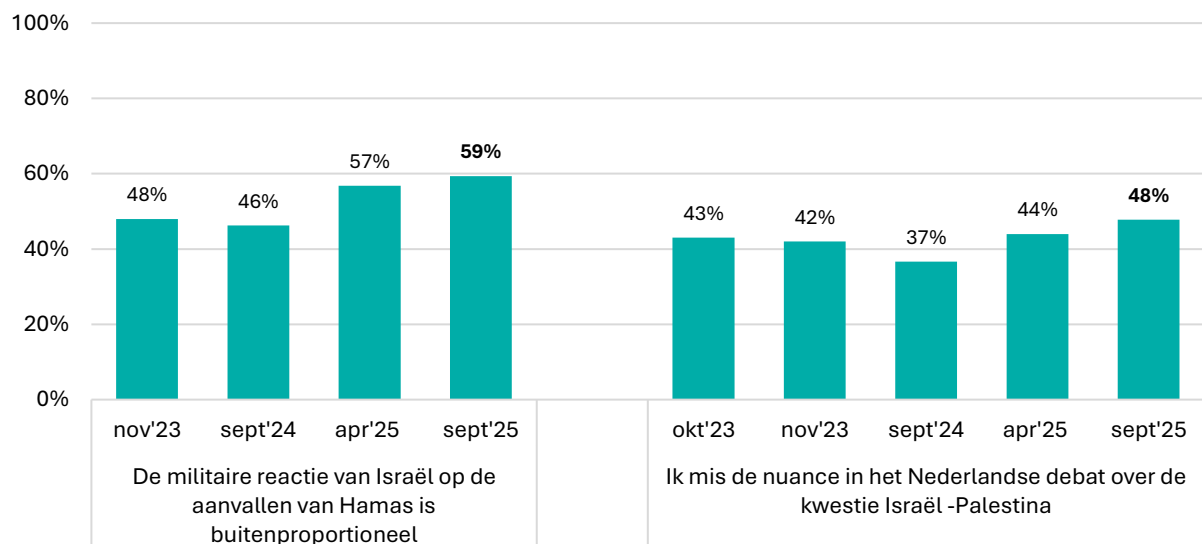
Groeiende groep vindt militaire reactie Israël buitenproportioneel

Een groeiende groep vindt de militaire reactie van Israël buitenproportioneel. De eerste keer dat we deze stelling voorlegden, in november 2023, vond 48 procent dit. Nu is dat 59 procent.

De helft van de Nederlanders (48%) mist de nuance in het Nederlandse debat over Israël-Palestina. Ook dit aandeel nam de afgelopen tijd toe.

Figuur 3.3: Stellingen over Israël-Palestina, door de tijd

Getoond in figuur: alleen % helemaal eens + eens. Basis: allen (n = 1.155).

Onderzoeksverantwoording

Dit onderzoek vond plaats van vrijdag 29 augustus tot maandagochtend 1 september 2025. In totaal werkten 1.155 Nederlanders van 18 jaar of ouder mee aan dit onderzoek. De steekproef is grotendeels getrokken in het I&O Research Panel. Een deel deed mee via PanelClix. Dit zijn voornamelijk jongeren, lager opgeleiden en respondenten met een niet-westerse achtergrond.

Weging en marges

De onderzoeksresultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, regio, opleidingsniveau en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in november 2023. De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard (CBS). Hiermee is de steekproef representatief voor de kiesgerechtigde Nederlandse inwoners (18+), voor wat betreft deze achtergrondkenmerken. Bij onderzoek is er sprake van een betrouwbaarheidsinterval en onnauwkeurigheidsmarges. In dit onderzoek gaan we uit van een betrouwbaarheid van 95 procent. Bij een steekproef van $n=2.000$ en een uitkomst van 50 procent is er sprake van een foutmarge van plus of min 2,2 procent.

I&O Research Panel

Het I&O Research Panel is geworven op basis van aselecte personen- en huishoudensteekproeven op traditionele manier (geen zelfaanmelding). Het I&O Research Panel werkt met een spaarprogramma, waarbij deelnemers punten sparen afhankelijk van de lengte en complexiteit van de vragenlijst. Deze punten kunnen later worden ingewisseld voor Bol.com-tegoed of een donatie aan een goed doel.

Ipsos I&O

Ipsos I&O komt voort uit het samengaan van I&O Research en Ipsos.

Ipsos I&O is het grootste onderzoeksbureau van Nederland (volgens het Trendrapport Data & Insights Network, 2024). Het is onze missie bij te dragen aan beter onderbouwde keuzes van onze klanten, op basis van onderzoek en advies.

Ipsos I&O Publiek werkt voor overheids- en non-profitorganisaties. Ipsos I&O is lid van het Data & Insights Network (D&IN) en onderschrijft de internationale ICC/ESOMAR-gedragscode voor markt- en sociaalwetenschappelijk onderzoek. Ipsos I&O is ISO 9001-, ISO 20252-, ISO 27001-, ISO 27701- en NEN-5710 gecertificeerd. Het online onderzoekspanel (I&O Research Panel) is ISO 20252-Annex A gecertificeerd. Dit is de norm voor online en offline access panels.

Contactgegevens

Ipsos I&O

Zuiderval 70
7543 EZ Enschede
053 - 200 52 00

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
020 – 308 48 00

Amstelveenseweg 760
1081 JK Amsterdam
020 - 607 07 07

Ericssonstraat 2
5121 ML Rijen
020-607 07 07

